

FOTO: RADOSLAV BERNAT

Památková péče

Kadaň: Zmrtvýchvstání města

Pro velké bohatství kulturních památek bylo historické jádro Kadaně prohlášeno městskou památkovou rezervací již v roce 1978. V regionu se rozvíjela těžba uhlí, stavěly se elektrárny a uniformní sídliště. Neutěšený vzhled cenných budov uvnitř města však vzbuzoval pocity marnosti a tísně.

Jana Purnochová

Otom, v jakém katastrofálním stavu se nachází Kadaň a její památky, se přesvědčil při své návštěvě v únoru 1990 prezident Václav Havel. Byla to tehdy v celorepublikovém kontextu jedna z největších jizev v organismu sídla. Revitalizaci Městské památkové rezervace Kadaň v následujících letech lze označit za skutečné zmrtvýchvstání města.

K obnově historického centra výrazně pomohl Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón České republiky. Město Kadaň se ho aktivně účastní od roku 1993. Díky tomuto programu se v první řadě podařilo zachránit mnoho objektů před jejich fyzickým zánikem a zároveň byla centru města vrácena jeho historická funkce centrálního shromažďovacího místa obyvatel. Městský program regenerace vznikl v součinnosti s pracovní skupinou, která aktivně pracuje po celou dobu jeho trvání, a rovněž byl projednán s občany.

Ocenění za soustavnost

Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace získala Kadaň v roce 1995, několikrát byla oceněna diplomem pro vítěze krajského kola. V loňském roce získala zvláštní uznání,

protože od udělení ceny až do současnosti soustavně vykazuje v Programu regenerace vynikající výsledky.

„Město Kadaň,“ píše se v oficiálním textu zvláštního uznání, „patřilo mezi několik málo měst ohrožených na počátku devadesátých let v samotné své existenci. Zdi bez oken a propadlé střechy nebyly výjimkou. Díky rozsáhlé privatizaci vložili noví soukromí vlastníci prostředky a energii do obnovy, na kterou by samotné město nemohlo stačit, a město zachránili. To bylo hlavním důvodem ceny za rok 1995. Město spolu s vlastníky však pokračovalo dál a obnovilo radnici s věží, hrad, městské opevnění, kulturní dům Střelnici a kos-

tely Povýšení sv. Kříže, Stěti sv. Jana Křtitele a sv. Anny. Opravilo technickou infrastrukturu a obnovilo parter náměstí a ulic i křižovou cestu. Blízký františkánský klášter svým vnitřním uspořádáním a výmalbou kostela může v budoucnu směle aspirovat na zápis do seznamu UNESCO. K městské památkové rezervaci těsně přiléhá nábreží Ohře upravené s podporou regionálního operačního programu na promenádu Maxipsa Fika, z níž se otevírají nové výhledy na město a přírodu. Město se zasloužilo o vytvoření krásného prostředí pro obyvatele a návštěvníky uprostřed průmyslem poničené krajiny.“

Je však nutno podotknout, že díky postupným úspěšným rekultivacím vstupují i do okolní krajiny zelené oblasti v podobě nových lesů, parků, vodních ploch, polí a sadů. O tom se mohli přesvědčit návštěvníci výstavy nestora České rekultivační školy Stanislava Štýse, jež se nedávno pod názvem Země znovuzrozená představila na Pražském hradě.

Město věnuje regeneraci památkové rezervace maximální pozornost.

Kadaň v 90. letech

FOTO: ARCHIV MÚ KADANĚ

Zaměřuje ji nejen na obnovu památek ve svém vlastnictví, ale poskytuje také příspěvky na zvýšené náklady spojené s obnovou dalších nemovitostí na území městské památkové rezervace. Příspěvky jsou určeny zejména na statické a celkové stavební zajištění a na opravy krovů a střech, na obnovy fasád, oken, dveří i výkladců s použitím tradičních materiálů a také na restaurátorské práce. V roce 2014 byla v rozpočtu vyčleněna částka 1,864 milionu korun. Město pomáhá při opravě památek také církvím, například pro Konvent sester

alžbětinek v Praze, vlastníka kostela sv. Alžběty a sv. Rodiny, zajistilo vedle finančních prostředků také investorskou činnost. Pro získání potřebných finančních prostředků hledá město využití národních i unijních dotačních titulů, zejména Ministerstva kultury, Ústeckého kraje či Regionálního operačního programu Severozápad.

Výsledkem naplňování programu je záchrana a obnova jedinečných památek. Došlo k celkové obnově měšťanských domů, jejich funkce bydlení, obchodu a služeb. Vznikly prodejny, kavárny, restaurace, penziony, ordinace lékařů, další domy se staly sídly firem. Přiměřené společenské využití objektů se podařilo získat díky dislokaci úřadů, bankovních domů, domu s pečovatelskou službou, městské knihovny a městského muzea, galerií i kulturního domu.

Šťastná sedmička

Nejrozsáhlejším výsledkem regenerace městské památkové rezervace je v poslední době celková rekonstrukce měšťanského domu číslo popisné sedm. Budova patřila v roce 2002 mezi nejohroženější části městské památkové rezervace, proto zastupitelstvo města rozhodlo o její koupi. Po nákupu domu následovaly neodkladné práce nutné k zabezpečení technického stavu památkového objektu tak, aby byl uchráněn před dalším chátráním, než bude přikročeno k jeho celkové obnově. Město dům nabízelo k prodeji, ale nenašel se vhodný zájemce, který by garantoval přiměřené společenské využití. Vznikla k tomu tedy odborná studie navrhuující využít budovu jako turistické informační centrum. Na obnovu se podařilo získat prostředky z Regionálního ope-

račního programu Severozápad, z výzvy zaměřené na budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu. Objekt sám je výstavním exponátem, galerie městské památkové rezervace představuje tamní nejvýznamnější památky, galerie Karla Havlíčka prezentuje jeho tvorbu fantaskních kreseb s metaforickým pojetím živočišné, rostlinné a mytologické tematiky a lze se zde seznámit i s významnými osobnostmi města. Infocentrum podporuje projekt Cyklisté vítáni, je zde i půjčovna kol. Citlivá obnova značně zchátralého objektu a jeho zpřístupnění široké veřejnosti je kladným příkladem obnovy kulturní památky a přispívá k tolik potřebné osvětě na úseku památkové péče.

Prostor, který žije

Po zabezpečení technického stavu památkových objektů přišlo na řadu i zhodnocování výtvarných funkcí prostoru. Byla zrestaurována sochařská díla rozmístěná po městě, například zastavení křížové cesty, sloup Nejsvětější Trojice a kašna na náměstí, sochy sv. Šebestiána, sv. Jana Nepomuckého, sv. Vojtěcha. Restaurovány byly rovněž malby v kapli radniční věže i v kostele Stětí sv. Jana Křtitele.

Obnovený prostor městské památkové rezervace se stal místem konání akcí, jako jsou masopust, narozeniny Maxipsa Fíka, Rockfest, Císařský den, advent. Mimo tyto velké slavnosti pořádá Kulturní zařízení Kadaň řadu poučných akcí na téma architektury, archeologie, památek, dějin města a významných osobností, například Přednášky na hradě, Večery ve věži. Snahou města je nově zpřístupnit veřejnosti památkové objekty. V rámci posilování kadaňské identity jsou na objekty umis-

Dům č. p. 7 před rekonstrukcí...

...a po jejím dokončení

řetovány pamětní desky: Mikuláši z Kadaně, Hansi Zeiselovi, Josefu Lieslerovi. Město Kadaň je členem Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a významně se podílí na jeho činnosti.

Dalším přínosem Programu regenerace městských památkových rezervací je revitalizace veřejných prostranství. V Kadani byly upraveny parkové plochy, rekonstruována zeleň, povrchy komunikací, veřejné osvětlení, městský mobiliář. Stěžejní akcí města bylo vybudování nábrežní promenády Maxipsa Fika, která propojuje klášter františkánů s historickým jádrem města podél řeky Ohře včetně integrované cyklistické a inline stezky. Proměnilo se okolí kláštera, území dostalo potřebnou infrastrukturu, zejména lavičky, osvětlení a mobiliář. Velký důraz se kladl na vegetační a krajinářské úpravy celého území. Sanaci prošly původní porosty, byly dosazeny dřeviny a založeny nové rekreační plochy trávníků. Předmětem revitalizace bylo vytvořit a vrátit nábreží adekvátní podobu vhodnou ke kulturnímu, společenskému a pobytovému využití.

V provozu je informační centrum, občerstvení, půjčovna loděk a sociální zařízení. Nábreží bylo doplněno skulpturou Pocta Mikuláši z Kadaně. Jde o dvakrát zvětšenou kopii původního hodinového stroje Pražského orloje.

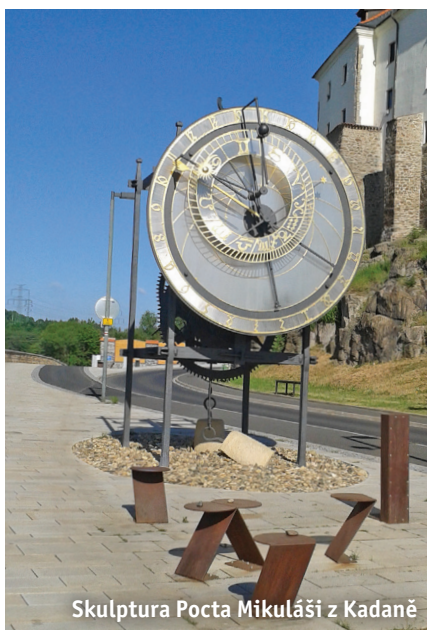
Další vyhledávanou atrakcí nábrežní promenády je údržba zeleně pomocí „živých sekaček“, koz a minioveček umístěných ve výběhu pod hradem.

Vědomí identity

V seznamu nejohroženějších památek Městské památkové rezervace Kadaň jsou dnes pouze tři objekty. Největší vadou na kráse historického jádra je stav objektů bývalého mlýna a špitálu na takzvaném Špitálském předměstí. Majetek je předmětem konkurzní podstaty

a lze jen doufat, že nový vlastník provede po dražbě celkovou obnovu.

Mimo Městskou památkovou rezervaci pečuje město také o kapličky, boží muka a sochy v místních částech Kadaně a samozřejmě se podílí na obnově národní kulturní památky areálu františkánského kláštera s kostelem Čtrnácti svatých pomocníků. Na základě dlouhodobé nájemní smlouvy mezi městem Kadani a vlastníkem, jímž je Biskupství litoměřické, došlo v letech 1995–2003 ke generální rekonstrukci areálu. V klášterní budově sídlí základní umělecká škola a městské muzeum. Veřejnosti jsou zpřístupněny historicky zaměřené muzejní expozice Život v klášteře, Pohledy do minulosti Kadaně a Mineralogie, geologie a archeologie. V klášterních interiérech probíhají od roku 2004 soustavné restaurátorské práce, zaměřené zvláště na malby Lucase Cranacha staršího. Vzhledem k významu areálu pro vznik evropské identity, světového komunikačního ohniska a křižovatky kulturního, intelektuálního a technologického transferu Evropou usiluje město o jeho zařazení na indikativní seznam UNESCO. ■

Skulptura Pocta Mikuláši z Kadaně

FOTO: ARCHIV MÚ KADANĚ 3x

Ing. Jana Purnochová je vedoucí odboru regionálního rozvoje, územního plánování a památkové péče Městského úřadu Kadaně.